

SZÍNHÁZ

KÁRPÁTI PÉTER

AZ ÚT VÉGÉN A FOLYÓ

Misztériumjáték

Szereplők: Jani • Rózi • Berta néni • Misi • Janika • Hang

ELSŐ FELVONÁS

ELSŐ JELENET

Kicsiny szoba, alacsony mennyezet, apró ablak – családi életre sebtében berendezett nyári konyha – két ágy, csak derékszögben fértek el, középen asztal, rajta mózeskosár, oldalt sparhelt, fászláda, szekrény, hokedlin vödör, törött szárítóállvány pelenkával – fulasztó zsúfoltság, dühítő nyomor.

Egy férfi szuszog az egyik ágyon. A másik ágyon nagyon fiatal, sovány barna lány ül, csecsemőt szoptat.

Álmos lámpafény, csönd, nyugalom.

A gyerek mohón cuppogat, majd felsír, Rózi átteszi a másik mellére, a csecsemő vadul cuppog, majd dühösen nyávogni kezd. Recseg-roppog a szomszéd ágy, Jani felül, halálos fáradtan lógatja az orrát – sötét, szinte fekete, kortalan arc, hegyes vállak, hatalmas tenyerek – ül, ül, a szeme lecsukódik, a feje lebillen... fölkapja... lebillen... nagyot nyög, föltápászkodik...

RÓZSI Elmész?

Jani a sarokba cammog, kissé sántít...

RÓZSI Hova?

JANI *(fölveszi a bakancsát, kabátját)* Megyek, megölöm az istent...

Kotorászik a szekrény mögött, horgászbótot, szákot, viharlámpát halász elő...

JANI *(hirtelen megfordul)* Mért, ne menjek, nyuszka? M...mondd, ho...hogyan ne menjek, és nem megyek...

RÓZSI De. Menj! Rohanj! *(A vállára veszi a babát, büfögteti)*

Jani indul... de megáll a nyitott ajtóban...

RÓZSI Hideg van...

Csőnd

JANI *(halkan)* Van a Drávában valami... Láttam, nemegyszer láttam: kavarja a vizet, zúg a fél Dráva, gyön, rabol!

RÓZSI Mondom: bejön a hideg. Süket vagy?

JANI *(morog)* Hús... Hús! Nem szórakozás. Én kifogom a húst – te kiszülöd, Rózsikám. A hal... csak tátog, nem ordít, fejbevágom, megnyugszik, nem ugrál. A hal: megsütöm, halleves, minden,

elveri az éhségemet. Az éh...éh...éhségünket! Jóllakunk. A hal: a... azt tudom, azt én fogtam, én! De ezt a kölyket ki izélte, azt csak te sejtéd, Rózsikám, te, meg a baszott isten...

RÓZSI Nem sejtéd, ki csinálta?

JANI Kis szöke szar. De tudom, hogy az én fülemben ordít, azt tudom!

RÓZSI Tudod mit? Kopy el az anyádba.

Pelenkázza a babát az asztalon, szépen levetkőzteti, beteszi a kosárba – a baba fáradtan nyöszörög –, Rózi dörzsöli a hasát... Jani töpreng... becsukja az ajtót, leteszi a horgászbótot, szákot, viharlámpát, odasétál a mózeskosárhoz, belenéz, hümmög, elkapja a lány haját és lelöki az asztalra – Rózi feljajdul, betakarja a gyereket, és lefekszik az ágyba.

Jani betakarja a lányt, föléje görnyed, megcsókolja a púpot a homlokán – Rózi fekszik csukott szemmel...

Jani az ajtóhoz sétál, fölveszi a horgászbótot, szákot, viharlámpát...

Majd egyenként visszateszi...

Kotorászik a fászládjában...

Kiveszi a baltát és visszasétál a lányhoz.

Áll az ágy fölött, halkan szuszog, néha idegesen meg-megrebben a térde – ernyedett jobb kezéből csüng a balta –, figyel a lány csukott szeméit...

Lassan fölemeli a baltát...

A háta mögött szomorú miákolás – Jani megrázkódik.

A mózeskosárban halk cuppogások, utána csönd.

Jani a szabad kezével a lány felé nyúl...

De nem érinti meg.

Hirtelen föllendíti a baltát, az ágy fölé hajol, és a balta lapját rászoritja a lány homlokára...

RÓZSI *(álmosan)* Naaa...

JANI H...hideg, mi?

RÓZSI Menj már...

JANI Jó hideg! Haha. M...mindjárt lelappad! Volt, nincs, ott sincs!

RÓZSI Ott se volt, ugye?

JANI Ott volt, de már... csiribiiii, csiribáááá! *(Elveszi a baltát, megnézi a lány homlokát)* Hm. Na még... *(A balta másik lapját is odanyomja)*

RÓZSI Anyád! *(Ellöki)*

JANI Rózi! *(Sírva ráborul)*

RÓZSI Agyonvágsz, te! Barom állat, baltával ölelkezik, eszednél vagy?

JANI *(Bámulja a baltát a kezében)* De megvársz?

Hátrál, neki az asztalnak, nyekken a mózeskosár...

RÓZSI Ébreszd föl, rég szopott! Öt perc alvás, az túl sok nekem, na! Ébreszd föl! Hadd sirjon!

Csőnd

RÓZSI Mi lesz? Ott szobrozol nekem reggelig? A baltás ember...

Kinyújtja a karját a férfi felé...

JANI De el ne aludj...

RÓZSI Nem alszok.

Jani bedobja a baltát a fászládjába, sebesen leveti a kabátját, sapkáját, lerúgja a bakancsát, visszasiel az ágyhoz – Rózi a falnak fordulva alszik

Jani a saját ágyához botorkál. Aztán hirtelen megfordul, és óvatosan befekszik a lány mellé

Hosszú csönd

Majd az ágy halkan elkezd nyikorogni...

Rózsai álmosan morog...

JANI (elfulladva) Te csak aludj, aranyom, aludj, álmodjál...

Rózsai a férfi felé fordul, átöleli, sóhajtozik – Jani boldogan csókolgatja –, recseg-hintázik az ágy...

RÓZSI (hirtelen feljajdul) Az állat! Még ki se vették a cérnákat, annyit nem tudsz kivárni, pár hetet nem bír ki a rohadt! A falánk állat!

JANI Vézrik?

RÓZSI Nem vézrik! Nem vézrik!

JANI (simogatja) Na, akkor m...mi a baj... na, azért nincs akkora izé, nem vézrik, ne óbégass! N...n...ne haragudj, bocsáss meg.

RÓZSI Bocsáss meg! Bocsáss meg!

JANI Én kérek...

RÓZSI Bocsáss meg, jaj, jaj, jaj, istenkém, kettészaggat, utána bocsánatot kér!

Jani kiugrik az ágyból

RÓZSI Megsértődik! Tudtam! Előbb bocsánatot kér, aztán megsértődik, megint ütni kezd, aztán bocsánatot kér, megcsókolja a sebet, baltával borogatja! (Fuldokolva zokog)

JANI Ne gyászolj, te! Na, ez már túlzás, mi a baj? Itt vagyunk! Ház! Minden. Van kölykünk, szép, szőke, kék szemű, tejfehér a bőre – de egészséges! Egészséges – ez a fő! Gondozom, keresek rá, ápolom, fölnevelem becsülettel...

RÓZSI Jaj! Jaj! Fölneveli! Becsületből! Kötelességből!

JANI Föl én!

Odamegy a mózeskosárhoz, belebámul

JANI Ápolom, gondozom, keresek rá, mintha az enyim lenne... Mert nem az enyimé, az hétszentség! Szőke, kék szemű cigánygyerek – nekem mesélhetsz! Hitvány, ronda, halvány kis gyerek, vézna szar, mint az apja – KIÉ???

Csönd

JANI De... de azért lehet... lehet, hogy az enyimé, nem? Hát kié, ha nem az enyimé? Most már megmondhatod... nem bántalak. Most már, már itt ez a gyerek, mindig ordibál, hát itt van, az biztos, hogy itt van, nem álmodok, itt van, benn a kosárban, fölneveljük – hát kié? Nevet mondjál... aztán... kész! Elfelejtjük! Fölneveljük, szent a békeség. Mint azelőtt, Rózsikám, minden kurva jó... Na? Megmondod? Enyimé vagy...

Rózsai mozdulatlanul fekszik, a falnak fordulva...

Jani megnézi, legyint, nevet, eloltja a lámpát, recseg-ropog az ágy, ahogy lefekszik, a gyerek fölnyávog, elhallgat

Vaksötét

Csönd

Apró zajok, moccnások, halk ágyreccsenés, mintha ruha suhogna, ajtó nyikorogna, kint felvakkant egy kutya, halkan vinnyog, dühösen felcsahol – a gyerek felsír –, a kutya ugat, ugat, majd elhallgat, nehéz lánccsörgés – csönd lesz újra –, csak a csecsemő sír-sír, gyöngye, vékonyka hangon, fáradhatatlanul...

JANI (halkan) Na, mi lesz, mi lesz, mi lesz már?

Semmi...

JANI Rózsikám, aranyoskám, na, tápászkodjál, csináld...

Csönd – csak a gyerek egyhangú sírása...

JANI Menj-menj, szegénykém, félóránként mész-mész, mosd le a

melled, hadd igyon. Megnyugszik, jóllakik, bőfög egyet. Itasd meg, tedd tisztába, gondozd – vagy már ahhoz is lusta vagy, te dög?

Csönd. Nyugalom. A gyerek idegtépjő zokogása...

JANI Rózsai!!!

Nincs válasz

Jani föltámaszkodik. Iszonyú fáradtan lógatja az orrát, a feje lebillen... fölkapja... lebillen...

Nehezen áthajol a szomszéd ágyhoz, megveregeti...

Főlkapaszkodik, odacammog, főlemeli a dunyhát, bámulja az üres ágyat... Görnyedten áll, húzogatja a jégeralsóját, a nyaka megfeszül...

Visszadobja a dunyhát, a saját ágyához botorkál, lefekszik, befordul a falnak...

A csecsemő elgyöngülten sír, köhög, nyammog, levegőért kapkod – szaggatott sóhajlás –, elhallgat...

Majd ordítva újrakezdi...

Jani hanyatt vágja magát, bámulja a plafont

Hirtelen kiugrik az ágyból, az ajtóhoz szalad, belelép a bakancsába, kimegy, kint felvakkant a kutya...

JANI HANGJA Kárász, feküdj! Kussoljál, eridj a házadba!

Feltűnik a ház mellett, álldogál a budi előtt...

S...s...sír.

Vár, toporog...

M...micsinájjak? Mit csináljak?

Nincs válasz

Hé, siess, megfázol! Megfázol, életem, siess...

Bezörget...

Vár...

Indulatosan megvonja a vállát, a budiajtóra vicsorít, valami csúnyát odamond – de némán, csak a szája mozog...

Besiet a házba, végigdől az ágyon – ordít a gyerek – Jani a fejére szorítja a vánkost...

Főlpattan, visszaroohan a budihoz...

N...ne haragudj már, sz...sze...szere... (Nyel) Kibékültünk, nem igaz? Na, kimentem a Dr...Drávára vagy nem mentem? Itt vagyok – nem mentem. Itt a kezem, nem d...d...d... (Bámulja a tenyerét) Nem disznóláb, Rózsai.

Hirtelen ökölbe szorítja a kezét, föllendíti, hogy hatalmasat üssön a budiajtóra – de nem üt rá, megáll a keze...

Na, hát eljárt a kezem, fáj még?... M...m...már elmúlt. Nem fáj... Hát ne a kölykeden bosszuld meg, hogy... Ilyen kis, aranyos gyerek, aztán kikészít, mint a fél Serköv, hatszáz göbe meg kandisznó. Ne értem gyere – a kölykedért gyere! Hát milyen anya vagy te, Rózsikám? Bent izél a kölyke, ez meg... Mi van, izéd van? Rekedésed van? Baj van? Te, én rádnyitok...!!!

Füfel...

(rémülten) M...m...mit csinálsz? Rózsai, válaszolj! RÓZSI!!!

Üti-veri az ajtódeszkát – az ajtó könnyedén kinyílik – Jani bámul az üres budiba...

Áll, töpreng, hangtalanul nevet, két kézzel vakarja a halántékát...

Besétál a házba.

Megnézi Rózsai üres ágyát...

Kimegy, toporog a küszöbön, kémleli az utat...

Visszajön. Odaáll a mózeskosár fölé, bámulja az ordító csecsemőt...

Fölemeli a fülénél a kosarat, meglóbálja...

S s s s s s s...

Az apró ablakhoz viszi a kosarat, hintáztatja, meggörnyedve leskifelé... Egyszerre észreveszi, hogy a gyerek csöndben van. Lassan visszamegy az asztalhoz, óvatosan leteszi a kosarat – a gyerek abban a pillanatban rázendít – Jani kikapja a kosárból – a hónaljánál fogja – a gyerek feje előrebukik – Jani a vállára fekteti – a baba lecsúszik, üvölt – Jani ügyetlenül így teszi, úgy fordítja – a gyerek majdnem leesik, csüng Jani kezéből, hirtelen elhallgat, mohó cuppogás...

Te, ne rágd a... az az ingem, nem az anyád melle, ne rágd, mert...

Becsúztatja a kosárba – a gyerek csalódottan ordít

Mit akarsz? Szopni szeretnél... Isten bizony megszoptatnálak, szarok rá...

Merít a vödörből

Víz. Tiszta víz. Édes víz!

Föltámasztja a gyereket, a szájához tartja a meritőkanalat...

Na! Lebukik a feje. A fejedet se bírod megtartani a helyén, nyamvadék... olyan nehéz a fejed? Olyan okos vagy? Nesze, víz, igyál. Igyál, mert megverlek! Beteg, hülye kölke, igyál!

A csecsemő ordít, köhög...

Igyál! Igyál! IGYÁL!!!

Kikapja a kosárból, a térdére fekteti, ütögeti a hátát...

Semmi baj... hát... majd megtanulod, gyerek, beöntöd, lenyeled, nem olyan nehéz, semmi baj, nem haragszom, hallgass! Mindenki megtanulja. Én is megtanultam. Ide nézz! *(Iszik)* Úgy iszok, mint az isten! Majd megtanítom...

Kint párat vakkant a kutya, Jani bedobja a gyereket a kosárba, kirohan, kémleli az utat, toporog a küszöbön, vacog a hidegtől...

Fázol?

A kutya morog

Hallgass!

A kutya elhallgat

M...menj a házadba! Mit nézel? M...mit bá...bámulsz?

A kutya csahol

Te kutya... barom nagy állat. Te sertés. Kuss, mert leváglak, mit bámulsz, csóválod a farkadat, leváglak, hogy attól koldulsz, feltöltöm veled a beledet, ne nyald a kezemet, anyádat vigasztalgasd, kuss, kuss legyen, kuss, aló mars, indíts a házadba!

Bejön.

Kint a kutya vonyít – bent a kisgyerek.

Jani csontokat halász ki egy lábosból, vizet önt egy műanyag tálkába, kiviszi...

Kárász!

A kutya izgatottan nyüszít

Ugorj! Fő! Fő! Minek hangoskodik? Szomorú vagy? Hiányzik a gazdi? Meglátod, visszagyön, annyi szent. Hétszentség! Ízlik? Na, hát zabálj és maradj csöndbe, mert... van itt bent egy gyerek... embergyerek. Aztán nem bírja a vakogásodat. Különbem semmi baj, csapkodhatsz a füle mellett, ordítozhatsz, rádiózhatsz – de te egyet vakkantasz, rögtön ordít, jelez a fülemben. Na, hát maradj csöndbe,

mert baj lesz... Majd összebarátkoztok. Majd... majd, ha felnő, megerősödik... eljátszik veled, labdázok, futkároztok... jó lesz, aranyom?

Vad csámcsogás, csontok ropognak...

Csak áltál itt és nézted, hogy elmegy a gazdád? Akkor... akkor köllött volna kajabálni, miért nem szóltál, te dög? Mire tartalak? Mire kosztollak? Elszökött, szegénykém – majd visszagyön! Sétál egyet, lenyugszik, észretér... Itt van minden, ruhája, kölyke, minden, visszagyön, ellátjuk a baját...

Beszalad, rádob egy pokrócot a kosárra – csak egészen halkán hallatsz a sírás – kiszalad

Csak áltál, és a szemekkel nézted... Még csóváltad a farkadat... Merre ment a gazdi, nem kérdezted, kiskutyám? „Ho...hova mész, Rózsikám, kiscsajdóm?” Hahaha. Hát milyen kutya vagy te? Macska vagy!

A kutya morog

Macska! Macska! Merre ment a gazdi? Jo...jobbra vagy balra? Ve...Vejtibe vagy Va...Va...Vajszló fele?

Dühösen felmordul a kutya...

Addig nem eszel...! Va...Vajszlóra vagy Vejtibe? Mutasd a farkaddal, e...erre? Erre vagy arra, ho...ho...hova, hova a faszba, hova??? Jól van, jó. Nesze. Jó étvágyat.

Mohó lefetyelés...

Jani lassan bejön.

A kosárra dobott pokróc alól alig hallatsz a gyereksírás...

Jani leül a sparhelt mellé. Pihen.

Észrevesz valamit a tűzhelyen: papírdarab – búcsúlevél? Nem nyúl érte, bámulja, bűvöli...

Hirtelen utánakap, kiböngészi – semmi –, megnyugodva összegyűri és eldobja.

Rózsai ágyához siet, valamit keres – maga se tudja, mit. Szaladgál a szobában, keres-kutat, egy hálóinget talál a cipőkre hajítva, fölkapja, gyűrögeti a kezében, a szekrényhez ugrik, kivesz egy papírdobozt, abból egy pénztárcát – két ezrest talál benne – megnyugodva visszarakja. Ül a földön, hajlong, zihál, vakarja a halántékát...

Kint izgatottan csahol a kutya, lépések, hangok...

JANI *(kirohan)* Gyere, gyere csak, beverem a fejedet!

BERTA NÉNI HANGJA *(kintről)* Káromkodj, fiam, szitkozódjál...

JANI M...mit akar?

BERTA NÉNI HANGJA Szitkozódj, káromkodjál, hadd tanuljon a szép, szőke fiad, a mocsok legyen az első szava, miért sír?

JANI Dehogy sír az!

BERTA NÉNI HANGJA Rózsikád hol van?

JANI Hol van! Hol van!

BERTA NÉNI HANGJA Hova ment a feleséged?

JANI Hova. Bent alszik.

BERTA NÉNI HANGJA Alszik. Hát még az állat is... ha vinnyog a kölyke, fölébe kushad, megszoptatja, letisztítja...

JANI Menjen aludni, anyám!

BERTA NÉNI HANGJA Ebbe a ricsajba...

JANI Jó éjszakát.

BERTA NÉNI HANGJA Tejet ne hozzak?

JANI Ne hozzon. Jó éjszakát.

BERTA NÉNI HANGJA *(távolodik)* A cumisüveg... fönn a polcon, papírba. Kiforráztam. Langyos tejet, feles tejet, fele víz, két kanál cukor... meg-megrázni, el ne dugaszolja... *(Ajtócsapódás)*

Jani visszajön, a sparheltra támaszkodik – tejtartóban tejeszacskó – önt egy bögrébe. Hirtelen zokogva a bögre fölé borul – de csak egy pillanatra –, kiissza a tejet. Leül.

Csönd, békesség, a pokróc alól a gyereksírás egészen halkán, sejtelmesen...

Jani petróleumot önt a viharlámpába, a horgászboton átkötözi a horgokat, baltával faragja a nehezéket, hangtalanul beszél, a baltával hirtelen a szekrényre csap – de nem csap rá –, vágat körbe-körbe, vadul csapkod a semmibe, megtorpan a mózeskosár előtt...

Leveti magát az ágyra

Felugrik, rohan ágytól az ajtóig, ajtótól az ágyig, nehezen lélegzik, mintha kő lenne a mellén – kiles az ablakon –, lohol tovább, halkan nyögdecssel, a tenyerébe csapdos a baltával, lerántja a pokrócot a mőzeskosárról – fölcsap a csecsemő végsőkig gyötört sikoltozása...
JANI Támá! Támá, mumótá csolőszát áis, isten rohadt kölyke, húzd meg magadat, mert... (Vadul hadonászik a baltával) Az anyád itt hagyott, az anyádnak se kellesz, nekem aztán nem kellesz, idegen! Senki fia! Kurva anyja potyadéka! Támá, sztrőinujé, támá, támá, mert kidoblak, mint a macskát, senki nem fog sírni utánad, senki nem fog keresni, senkinek nem hiányzol...

*Főlkapja a kosarat – – –
durván visszateszi*

Sz...szóval n...ne sirj, mert különben... mert akkor n...nem gyön haza a m...m...ma. Akarsz a karomra? (Mosolyog – de inkább vicсорog) H...hazagyön, m...mevlátod... Meg fogod látni! Hazagyön! Mert anya. A te anyukád. Nem egy sz...sz...szaros tehén dög féreg aljas féreg kurva állat... (Hebeg) N...ne félj, kis faszomadta babám, tündérekem, virágom, sz...sze...szere...

Kiragadja a kosárból és rázza-rázza – a gyerek váratlanul elhallgat, lóg Jani kezéből...

(Rekedten suttog) Át vagy pisálva, barátom. (Tapogatja a baba fenekét) So...sokat pisálsz. Mert so...sokat iszol.

Lassan sétál a gyerekekkel – merev tartással, szinte ünnepélyesen...

N...nem vagy te rossz. Haszontalan. Csak szomjas vagy, inni szeretnél, ugye, nem vagy beteg?

*Óvatosan tejet tölt egy lábosba, ráteszi a tűzhelyre, fákát szedeget ki a fásládából, a baltával felaprítja, a tűzre rakja – mindezt félkézzel, mert a másikkal a babát tartja.
Leül a hokedlire – a gyerek felsír – Jani felpattan – a gyerek elhallgat.
Csönd*

A...a...a... azt mondtam neki, hogy...

Csőnd

Azt mondtam, hogy... hogy k...kimegyek a Drávára, mert már... ikráznak már, aztán... Azt mondtam. Kár volt?

A baba nyöszörög – Jani dörzsöli a hátát

Hogy majd kimegyek a Drávára. Nem hal bele. É...éjszaka kuttyogatni! N...nem azért, mert szeretem, m...mert itthon nem jó, hanem mert... szeretem!

*Hintáztatja a gyereket a vállán.
Ropog a tűz*

Te majd megérted... ha nagy leszel...

Beleiszik a tejbe, visszateszi a tűzhelyre

Ha kisfiú leszel. M...majd kiviszlek a Drávára, jó lesz? Kirobogunk! E...elém fészkelődsz a m...motorra, hátunkra kötjük a pecát, aztán... siiiiiitii! Hehehe, hahahahaha! Megtanítlak kuttyogatni, kuty-kuty...

Meggörnyed, köhög...

(Halkan, rekedten) A Dráván... van a vízbe egy... valami... Nemegyszer láttam! Sötét éjjel, fekete éjjel, megmozdul, gyön, rabol! Kavarja a vizet, zúg a fél Dráva... (Megborzong) Anyjába... Kirántom, fejbevágom, egy évig jóllakunk! (Röhög) Mint a ház! Akkora harcra, mint az isten!

Kint vakkant a kutya, a gyerek elkinzottan felsír, Jani az ablakhoz szalad, les-figyel-kémelel, dörzsöli a gyerek hátát...

A...az anyád. Anyád fáradt, elfáradt beléd, hamar főlkapja a vizet, mert keveseket szopsz, nem jól szopod, csak cuppogtad, a felét otthagytad, nem jól van ez, fiam, szopd ki – az utolsó csöppet ne

hagyd ott! Dolgozz meg a kajáért, kitől örökölted ezt a lustaságod, nem tőlem, az biztos! (Óvatosan megemeli a babát, belenéz az arcába) Mi lesz belőled, kicsi maradsz, hitvány, senkiházi, szopd ki a magadét, utána pihenj. Aludj! Meg játsszál! Bámuld a kezedet, a csörgőt rázzad, a kendődet nyalogassad – és ne ordíts! Jó dolgod van. Mi...mindened megvan, m...maradj csöndbe, kussoljál!

Leveszi a lábost a tűzről

Mert azért te hí...hí...hizol, nem kéne kétségbe... Van tej, nincs semmi baj, van tej, van.

Leveszi a cumisüveget a polcra, beletölti a tejet

(Halkan, gyűlölettel) N...n...nem kérdezem meg, hogy ho...hol volt... „Ho...ho...hol voltál, Rózsikám?” Nem!! (Főlcavarja a cumisüveg tetejét – vigyorog) Majd kivesz a kosárból: „Nahát, de jó gyerek, nem sir, nem ordít.” Rátesz a mellére, kiköpőd: „Kö...köszí, anyu, má...már apuval bekajáztunk!” (Vigyorog)

*Odatartja a csecsemő szájához a cumisüveget – mohó cuppogás – Jani elégedetten figyel – a gyerek felsír – Jani megrázza az üveget, visszadja – a gyerek cuppog, nyávog, csalódottan felsír – Jani a szájába gyömmöszöli a cumit, a baba fuldokolva köhög, Jani gyorsan a hasára fordítja, ütögeti a hátát, visszaulteti, újra a szájába dugja a cumit, a gyerek ordít, üvölt, köpköd, Jani lecsapja a cumisüveget, főlkapja a babát, mint a focilabdát, rohángászik vele, ledobja az ágyra, fölébe térdel, ráteszi a kezét, lassan fölébe hajol, csak egész tompán hallatszlik a sírás – Jani hirtelen fölpattan, felhúzza a bakancsát, kabátot, sapkát, fogja a táskát, viharlámpát, szákot, pecabotot, és elsiet, hátra se pillant.
Kint ugat a kutya*

Kuss, rohadt. Állat. Nesze...

A kutya fájdalmasan felnyúszik.

Kint motor köhögő berregése – gyorsan távolodik... elhal a hangja. Az üres szoba, a sparheltna a tűz ropogása, a szárítón a rugdalózók, pelenkák, a nyitott ajtó, az asztalon az üres mőzeskosár – és az egyik ágyon, az összetekeredett paplanok alól a gyerek halk, idegtépő zokogása...

Résnyire nyílik az ajtó...

Morog a kutya – valaki suttogva beszél hozzá...

Berta néni becsoszog – kócos öregasszony, papucsban, hálóingre felkapott kabátban –, az asztalhoz siet, belenéz az üres mőzeskosárba... Keresi a babát, megy a hang után, fölveszi az ágyról, a karján hanyatt fekteti, rázogatja, gügyög hozzá...

BERTA NÉNI Szij a baba, szíjd vissza! (Csipkedi – a gyerek ordít) Eement az anukája. Eement az apukája. (Csiklandozza) Hon az anukája?! Hon az apukája?!

*A csecsemő gögicsélve nevet, majd fáradtan ordítózik...
Berta néni keresgél a polcon...*

Szomjasz a baba, eetűnt a cumikája, hon a cumikája? Hon a baba cumikája?

Megtalálja a földön a cumisüveget, lemossa a vödörben, leül, a karjának támasztja a babát...

Szomjasz a baba, kiszájadt a szája, cejepesz a szája... (Odatartja az üveget) Iszik a baba...

A gyerek ordítva kiköpi...

Az öregasszony csöppent a kezére, lenyalja...

Jossz a baba, vájogatós... (Lecsavarja az üveg tetejét) Cukojkát, cukojkát a babának! Két púposz kanájjaj...

Kristálycukrot szór az üvegbe, rácsavarja a tetejét, összerázza...

Cukjosszajú jossz baba, nesze... édesz, mint a...anuka tejeckéje, így ni! (Bedugja a cumit a gyerek szájába)

A gyerek mohón iszik, az öregasszony tartja az üveget – halk cuppogások, nyeldekletések – hatalmas csönd, béke, nyugalom

MÁSODIK JELENET

Sötét földút.

Közeledő reflektorfény, motor köhögése, recsegő rádió – Jani hirtelen fékez – valami fekszik az úton – egy óriási, ezüstös Honda-motor hever az oldalán, félig az úton, félig az árokban – Jani leszáll, körüljárja a Hondát, sehol senki – kikapcsolja a rádiót – elhagyott táj, tuskés bokrok, dermedt sötétség.

Jani begázol az árokba, talál egy piros bukósisakot, egyebet semmit. Kémszel, fülel, figyel – hirtelen megdermed – valahonnan a közelből asszonyi nyögéseket hallani...

JANI Hol van?

A hang elnémul

Nem látom...

Valami halk sóhajtás, suttogás...

Nem tud beszélni? Jelezzen... Segítsen nekem! Mozduljon meg, na, kitartás, fel a fejvel! Jövök! Itt vagyok! Zörgesse meg a bokrokat! Ezen a szar úton nem jár senki, szerencséje van...

Jani fülel... Valahol messze nehéz szárnycsattogás... utána semmi. Moccanatlan, sűrű, fekete csönd

Jani a motorjához szalad, berúgja, indul – de aztán leállítja. A táskájában kotorászik, elővesz egy zseblámpát, becsörtet a bokrok közé, módszeresen keres-kutat – hirtelen a zseblámpa fénykörébe ér két csupasz, női láb, Jani letérdepel, megérinti a fehér combokat...
FÉRFIHANG Nem nyúlka-piszka...

Jani odakapja a zseblámpát: szőke, verejtékes férfi ül a földön, a zakójával letakarja az asszony lábait...

JANI (rohan a motorjához) Semmi baj, nyugodjon meg! (Berúgja a motort) Hozok orvost!

MISI Hé, maga!

JANI Hozom! Sietek!

MISI Mondom: menjen a dolgára...

JANI Ide figyeljen: orvosok! Műszerek! Van remény, mindig van remény!

MISI Mondtam már: kopjon le gyorsan...

JANI Orvos akkor is kell... rendőrség, halottképek... Ezek a rohadt, homokos utak, hepehupa, annyi a baleset, mint a...

MISI Nincs semmilyen baleset, tűnés...

JANI (leállítja a motort) Nincs... nincs baleset? Akkor... mi a baj?

Közelebb megy a zseblámpával – a fénykörben egy nagyon fiatal, félmeztelen lány, eltakarja az arcát...

LÁNY (suttog) Megörült ez, mit világít a pofámba? (Elfordul, gombolja a blúzát) Mit akar?

MISI Mit, elkötni a targoncát, mi mást...

JANI Téved, uram...

MISI Na, lépés in-dulj...

JANI (közelebb megy) F...fekszik ott a Honda, ott fe...fekszik...

MISI Letörött a lába, mit csináljak?

JANI Fekszik keresztbe... Valaki jajgatott...

MISI Mi maga, határőr vagy mi? Nem akarunk átlógni, nyugi. Ott kevésbé lenne szar, nem hiszem...

JANI Nem vagyok határőr. Fekszik a Honda... valaki jajgatott... nyö...nyögött... (Lesi a lányt a sötétben) Azt hittem... azt hittem...

Csőnd

S...s...s...sír... Sír a gyerek. Szó...szoptatni kéne már, Rózsikám...
RÓZSI (felcsattan) Istenem, ki fog már titeket kitakarítani ebből az országból, mocskos horgászok, mindenütt ott vagytok, kiszaglász-

tok, mindenbe beleütitek az orrotokat, mindent összemocskoltok, mindent...

Zokog – Misi magához szorítja...

JANI So...sokat sírsz, angyalom, so...sok a könnyed... Inkább neved! Mosolyogjál.

Csőnd – csak az asszony fuldokló zokogása...

(szuszogva) Meleg éjszakánk van, fullasztó...

Áll-áll, bámul – – – aztán lassan megfordul, a motorjához caplat, berúgja – bedöglött. Leszáll, nehezen nekifut vele, fölberreg a motor, Jani felugrik – távolodó motorzúgás, zsebrádió üvöltése...

MÁSODIK FELVONÁS

ELSŐ JELENET

Poros udvar.

Jani ül egy tönkön, mellette üvölt a rádió

MISI (kintről) Na!

Jani nehezen előrehajol, kotorászik egy szerszámosládában

MISI (kintről) Mondom: szevasz!!

Jani kivesz egy hidegvágót a ládából, elégedetten csattogtatja

MISI (kintről) Mondom: beszédem van a fejeddel...

Jani felhangosítja a rádiót, hátrasétál a sufniba – kissé sántít –, magára húzza az ajtót.

Misi besiet a kapun – katonai kimenőruhában –, idegesen toporog, elrúg egy csutkát...

(ordít) Mi van, öreg, nem mersz kigyönni?!

Semmi

(kikapcsolja a rádiót) Hát azon gondolkoztál-e már, mi lesz, hogy lesz avval a kölökkal, nem fog az élete végéig a csibékkel futkározni, hemperegni a pocsolójában, maholnap...

Jani kisiet a sufniből egy vasrúddal – Misi ijedten hátrál – Jani visszaül a tönkre, és a hidegvágóval igyekszik középén eltörni a vasrudat...

Maholnap... maholnap bebasszák a buszba, aztán nyomás Vajszióra vagy Sellyére, iskolába, isten tudja hova, számárpadba – hát nem elég az neki, hogy itteni kis szaros, senkiházi, koszos bejás, oláhu rikoltozol át neki, hogy még azt a kevés normalisat is elfelejtse, ami ráragadt a pocsolójában, anyja belevert a fejibe, na! Hát majd megkérdezik tőle: „ki az apád” – ki? vajon ki? azt se tudja, üres rubrika: „ki az apád?”, „az apám: pont, pont, pont, nulla”...
BERTA NÉNI (kiordít az ablakon) Mit tehet arról az a gyerek?

MISI Berta néni, hogy van az egészsége?

BERTA NÉNI Nem az ő szégyene! A gyerek – ha megvan, hát megvan, nem rosszabb, mint a többi, hát... kicsit vézna, elviselhető...

Jani bemegy a sufniba, kihoz egy óriási fűrészt – próbálja kettéfűrészelni a vasrudat – iszonyú csikorgás...

...Annak a szégyene! Akinek nevelgetni kéne, nevelni, nem ordítani vele egész nap, hogy a fülem hasogati, a gyomrom kifordul...

MISI Berta néni...

BERTA NÉNI Nevelni, ápolni, mosdatnia kéne...

MISI Hát! Nincs még a soron egy ilyen tiszta gyerek!

BERTA NÉNI Nincs. A soron nincs. Nézd meg a nyakát, a térgyét – tiszta, mint a hányadék...

MISI Berta néni, a Janival arról beszélgettünk, hogy...

BERTA NÉNI Vele beszélhetsz: ökör! Ül a nagy seggével, babirgál valami hülyeségen. Még hogy nincs pont, pont micsodája... Na! Hát ki az apja, ki?
MISI Ki – erről van szó, Berta néni.
BERTA NÉNI Mert valaki csak megcsinálta neki, ugye...
MISI Tessék már...
BERTA NÉNI Valaki csak összeeszkábálta neki, nem igaz? Még mit... hogy beárnyékozta a szentlélek...
MISI Erről van szó! Hogy végre már apát kéne keresni annak a kölyöknek!
BERTA NÉNI Itt ne keressetek, itt ne keressetek, mert nem találtok...
MISI De Berta néni, hadd szóljak már...
BERTA NÉNI Te ne szólj semmit! Mert értelek. Nagyon jól értelek! (*Janira bökö*) Nyakába varrnatok a senki kölykét, te meg viheted a Rózsit, ingyen, bérmentve...
RÓZSI HANGJA (*a sövény mögül*) Mi köze hozzá, mit szól bele?
BERTA NÉNI Mi közöm hozzá? (*Csodálkozok*) Mi közöm ahhoz, hogy ti szórakoztok, veritek azt a gyereket, ez meg... fizetheti élete végéig...
RÓZSI HANGJA Vén boszorkány, nem kell a pénze. A Mihály elvállalja a gyereket...
MISI Vállalom.
RÓZSI HANGJA A maga hülye fia csak ír egy lemondó levelet, a gyám meg kiadja gyámságba a Misinek, aki vállalja...
MISI Vállalom.
BERTA NÉNI Miről mondjon le, sose volt az övé, miről mondjon le?!
MISI Semmiről!!! (*Lobogtat egy papírt*) Semmiről nem mond le. (*Olvas*) Alulírott Sípos János... lakik... anyja neve... kijelentem, hogy nem éltem nemi életet! Vagyis... (*Lapozgat*) alulírott Sípos János... nem kell lemondani semmiről... büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy... szóval csak a Rózsiival, Ignác Rozáliával, anyja neve Ignác Katalin, nem éltem nemi életet, aláírja, két tanú, szent a béke!
BERTA NÉNI (*bólogat*) Két tanú...
MISI Toll... Nesze! (*Nyújtja Janinak*)

Jani fűrészezi a vasrudat, liheg, verítékezik – kettésik a vasrúd, Jani elégedetten csettint. Fölpillant Misi kezére, a tollra, papírra... a sövény felé int...

JANI A Hugó?
MISI Kiment.
JANI Mivel? Az izével?
MISI Á, azzal nem megy...
JANI Fogyaszt...
MISI Nem azért.
JANI Mint három tank! Tizennégyet megissza!
MISI Szar. Megbütyköli, befújja, eladja...
JANI Milyenre fújja?
MISI Aranyra.
JANI Aranyra?
MISI Aranyra.

Jani gondolkodik

BERTA NÉNI Aláírod, fiam?
MISI Itt! Itt a toll!

Jani beviszi a fűrészt a sufniba. Berta néni hosszan néz utána... aztán bemegy a házba

MISI Csókolom!

A sufniban iszonyú csörömpölés. Jani kisiet egy hatalmas kalapács-csal – Misi menekül – Jani beéri, a kezébe nyomja az egyik fél vasrudat...

JANI Térdepelj le már, ne táncikálj, ereszkedj a földre, na! (*Lenyomja Misit, lesújt a porólyl – a vasrúdra*)

Misi tartja a rudat, Jani gondosan leveri...

JANI Hová ment?
MISI A konyhába.
JANI A sógorod?

MISI Á, Hugó a Csendesre.
JANI Nem a Tóra?
MISI Nem.
JANI Mivel ment – kukacsal vagy villantóval?
MISI Nem tudom.
JANI A Csendesre. Miért nem a Drávára?
MISI Faszom tudja. (*Leverték a rudat*) Na, írd alá...

Jani adja neki a másik fél vasrudat. Azt is leverik fél méterrel odébb...

JANI Hogyan ment, álcaruhába?
MISI Mibe?
JANI Neked magyarázzam? Te hoztad neki...
MISI Mit?
JANI Te – ki más? Nem kapható sehol a bűdös francba. Katonai ellátmány, terepszínű... álcaruha. Terepgyakorlathoz adik, aztán van, aki elmuffanti...

Befejezik a rúdverést

JANI Na. Ha egyet ki tudtál – ki tudsz hozni még egyet, nemdebár?
Egyrészes álcaruha, csuklyás...
RÓZSI HANGJA Misi!
MISI Megyek! (*Janihoz*) Minek az? Álcázni akarod magad – a halaknak?
JANI Halnak, áhh! Szűnyognak!
MISI Szűnyognak álcázod magad...
JANI Nem megy át rajta... a micsodája... szopókája. Van olyan kék, sátorvászón, bányászoknak, de nem jó – randa. Meg ahhoz bukósisak jár, bukósisak nem köll, mit, szűnyog ellen bukósisak? Gyalogsági álcaruha, az köll, zöld, barna foltokkal...

Beviszi a nagykalapácsot a sufniba. Kijön egy nagy gubanc dróttal, leül a tönkre, bogozza...

JANI Mit állsz még? Szaladj át, kisgyerek, írd meg...
MISI Meg. (*Bólint*) Mit?
JANI Mit, mit. A csereszereződést. Vagy vérszerződést, ha úgy hivatalosabb. Ahogy megegyeztünk: te hozod az álcaruhát – én adom a fiamat. Na, eredj... (*Bekapcsolja a rádiót*)

Misi értetlenül álldogál – utána elszalad

BERTA NÉNI (*az ablakban, túlríkacsolja a rádiót*) Mit teszel, eladod az édes gyereket, hát van istened, fiam, te?!
JANI Csöndesen, anyám. (*Fölcsévéli a drótot*)
BERTA NÉNI Az édes onokámat nem engedem! Tudom is én, lesz-e még, lesz-e még nekem kisonokám, mit teszel, pici Jani, mit teszel?!

Rózi berohan

RÓZSI Írod alá, te?! (*Lobogtatja a papírt*)

Jani előveszi a bicskáját

Mi az... mi az, hogy üzletet kötsz a gyerek fejére?!
JANI Csuklyás, egyrészes... meghoztatok, lábon adom el nektek a gyereket...
RÓZSI Mért, mi az, vágóállat vagy mi az isten? Hogy jössz te hozzá, hogy mered, lábon eladd az én gyermekemet...
JANI Ahá, kéred a részesedésedet...

A bicskával lehámozza a drót végéről a műanyagot...

RÓZSI Két hetet volt a fogdába! Két hetet – egy szaros álcaruháért!
JANI Na, hát kibír még kettőt...
RÓZSI Nem, nem.
JANI Dehogynem.
RÓZSI Azt mondja: inkább megdöglik, olyan szar volt. Janikám, nem lesz álcaruha, törődj bele... (*Jani orra alá dugja a papírt*)

Jani nem néz fel, egykedvűen dolgozik, hallgatja a rádiót. Rózi fölkapja a rádiót, földhöz csapja – de mégse, csak kikapcsolja...

Rózszi berohan

RÓZSI Írod alá, te?! (Lobogtatja a papírt)

Jani előveszi a bicskáját

Mi az... mi az, hogy üzletet kötsz a gyerek fejére?!

JANI Csuktyás, egyrészes... meghoztátok, lábon adom el nektek a gyereket...

RÓZSI Mért, mi az, vágóállat vagy mi az isten? Hogy jössz te hozzá, hogy mered, lábon eladd az én gyermekemet...

JANI Ahá, kéred a részesedésedet...

A bicskával lehámozza a drót végéről a műanyagot...

RÓZSI Két hetet volt a fogdába! Két hetet – egy szaros álcaruháért!

JANI Na, hát kibír még kettőt...

RÓZSI Nem, nem.

JANI Dehogynem.

RÓZSI Azt mondja: inkább megdöglik, olyan szar volt. Janikám, nem lesz álcaruha, törődj bele... (Jani orra alá dugja a papírt)

Jani nem néz fel, egyedvűen dolgozik, hallgatja a rádiót. Rózszi fölkapja a rádiót, földhöz csapja – de mégse, csak kikapcsolja...

Mit, hát irigyled tőlem? Egyedül nevelem azt a szaros gyereket, és mit kérek cserébe, mit kértem valaha? Szeretnék végre normálisan élni, élni egy kicsit, normálisan élni, egy normális férfival! Azt akarom, hogy a kölöknek végre apja legyen! Ez olyan nagy bűn, nagy hiba, mit nevensz? Aláírod?

BERTA NÉNI (kikukkant a házból) Vigyázz, fiam, ne add magadat a disznóságokhoz...

RÓZSI Fogja be a csőrét, nem magához beszéltem!

BERTA NÉNI Takarodj az udvaromból, beszenneyezed a láboddal!

RÓZSI Aláírod, vagy sem – utójára kérdezem...

BERTA NÉNI Fiam, fiam! Nem is tud írni rendesen...

Jani elveszi a papírt, a másik kezét nyújtja a rádióért... Rózszi odaadja. Jani bekapcsolja a rádiót és visszaadja a papírt, aztán a munkája fölé görnyed: a bicskájával óvatosan szétválasztja a drót két erét... Rózszi tehetetlen gyűlölettel nézi, aztán elrohan. Jani figyelmesen dolgozik, a rádióból üvölt a reklámparádé, Jani ráköti a drót szétválasztott két erét az egymás mellett leverte két vasrúdra, majd bekattintja a bicskát, a számszámokat elrendezi a számszámológépében, kikapcsolja a rádiót, és a sövényhez cammog...

JANI Janika!

Vár...

JANI Janika!

RÓZSI (fojtott hangja a túloldalon) Ne válaszolj... menj onnét! Eridj!

JANI Janika!

RÓZSI Eridj, játsszál... eridj, mert megverlek...

BERTA NÉNI (kinéz) Na. Megen veri. Úti már...

JANI Janika!

RÓZSI HANGJA Mit akarsz?

JANI Hozd át az anyukádat...

RÓZSI HANGJA Aláírod?

Jani visszacammog a tönkhöz

Mit akarsz a gyerekekkel?

BERTA NÉNI Ide ne hozzátok azt a kis hitványt, mindent lever, összepiszkol...

JANI Menjen be, anyám.

BERTA NÉNI Mit csinájjak?

JANI Főzzön.

BERTA NÉNI Mit főzzek?

JANI Kukoricát.

BERTA NÉNI Pecázni! Mindég a peca! Eridj inkább kocsmázni! Menj moziba! Valahova! Keress magadnak valakit! Annyi kislány futkoz a világba...

JANI Anyám...

BERTA NÉNI Peca... peca... Aj-jaj! Hallal büntet engem az Isten!

JANI Befele!!

Berta néni morogva besiet.

Jani üldögél a tönkön.

Rózszi besétál.

Később Misi is, megáll a kapuban...

(Misinek) Gyere csak...

Misi betéblárból

JANI Állj melléje...

Rózszi és Misi megállnak az udvar közepén.

Jani föltápáskodik, beviszi a számszámológépét a szufniba, kijön, megtörüli a kezét, nézi őket...

De szépek vagytok!

RÓZSI Mit akarsz?

JANI (Misinek) Kanizsa?

MISI Fenét. Lentibe...

JANI Hór?

MISI Gépesített lövészezred, az anyjába.

RÓZSI Na?

JANI Az izé... nagy gyerek Luzsokról, na... a kocsmáros öccse...

MISI Kis Bogdán Laci! (Bólint) Szomszéd körletbe...

JANI Mikor szereltek?

MISI Február, az anyjába...

Csönd

De nem várunk addig, igaz, Rózsikám? Házasságot kötünk... októberbe, két hét szabó – üdülés... (Vigyorog)

JANI Azért házasodtok?

MISI Nem azért.

JANI Hát miért?

RÓZSI Na, ki vele, mit akarsz, nem érek én arra rá, hogy...

JANI Janika?

RÓZSI Játszik.

JANI Mit játszik?

RÓZSI Tudom is én, valami hülyeséget. (Tartja a papírt)

Berta néni kinéz

JANI Anyám...

Berta néni eltűnik

(a sövény felé int) Mi ez a dübögés? Valaki rúgja az ajtót...

RÓZSI (zavarban) Állandóan rúgja, nem bírom leszoktatni...

JANI Bezártad?

RÓZSI Nem akart átgönni, utál átgönni, tehetek róla?

JANI Érdekes, a Magdóékhoz nem utál átmenni. Mindenkihez bemászkal, végig a kissorba, Bogdán Sanyiéknál játszik éjjel-nappal – csak akkor tűnik el, ha átmegyek. Átmegyek számszámért – usgyé, elszalad, hehehe...

RÓZSI Mit röhögsz?

JANI Misikém, vicces, ugye? Mindenre csak úgy ragad az a gyerek, Bogdán Laci viszi focizni – csak éntőlem fut, mintha veszett kutya volnék, a nyálam csorogna... Misikém, tőled is elszalad?

MISI Hát...

RÓZSI Misit szereti.

JANI Szereti.

RÓZSI Mindig alig várja. „Mikor gyön már a Misi, mit fog hozni?” Mindig hoz neki valamit.

JANI Mit hozol?

RÓZSI Csokit, órát, ezt-azt...

JANI Órát?

MISI Izét, játékkóra, nem megy...

JANI Karórát?

MISI Olyan. Kis szar. Lehet mozgatni, tekergetni...

JANI (bólint – Rózsának) Ehhez hozzámegy?

RÓZSI Van közöd hozzá?

JANI Hol fogtok lakni? Itt – elfértek?

RÓZSI Nem itt.

JANI Hol?

RÓZSI Jó messze...

JANI (*kuncog*) Még attól is messzebb, mi?
MISI Bemegyünk Vajszlóba.
JANI Építkeztek?
MISI Ja!
JANI Miből?
MISI Vagy Pécsre.
BERTA NÉNI (*kikukkant*) A Vass házat nem veszitek meg?
MISI (*legyint*) A Vass!
BERTA NÉNI Mennyit akar?
MISI Á, nem lehet beszélni az öreggel. Én meg nem tudok máskor, vissza köll menni... éjfélre! Azt mondja az öregasszony: most nem lehet vele beszélni – meszel.
BERTA NÉNI Azt meszelheti élete végéig – ki veszi meg?! A buta vénember! Á, egy olyan gyönyörű, csodaszép nagy házat – itt? Az istenek se kéne...
MISI Ja!
BERTA NÉNI Ingyen se!
RÓZSI Most társalogni gyöttünk, vagy mi van?
BERTA NÉNI Hívtalak, Rózsikám?
JANI Anyám, fogja ezt, vigye be... (*Odanyújtja a rudakra kötött drót másik végét*)
BERTA NÉNI (*elveszi*) Hova?
JANI Konnektorba.
BERTA NÉNI Melyikbe?
JANI Dugja be, és maradjon bent!

Berta néni morogva bemegy, húzza maga után a drótot

MISI Mit csinálsz, kisütöd a talpunkat, mit csinálsz?
JANI (*kuncog*) Majd meglátod. Majd elcsodálkozol. (*Kiabál*) Bedugta?
BERTA NÉNI (*kinéz*) A konyhába?
JANI Csinálja, anyám!!!
MISI Szétdurrantod a földgolyót, meghülyültél?
JANI (*ordít*) Be van???
BERTA NÉNI (*bentről*) Be.

Jani bólint, Misire hunyorog

JANI Mutasd... (*Elveszi Rózsitól a papírt, olvassa*) „nem éltünk nemi életet...” (*Veszi a tollat*) Na. Csak még azt is bele kéne venni, hogy... szűzen szülted a gyereket, szűzen hoztad életre...
RÓZSI Elment az eszed?
JANI Mért, hát kinek adtad a szüzességedet – már nem emlékszel?
RÓZSI Ne pofázz – írjál...
JANI Az ilyet nem szokták elfelejteni... Ha én izé... asszony lennék... hát sajnálnám elfelejteni...
RÓZSI Mit sajnáljak rajta?
JANI Mert ez itt áll? (*Misire bök*) Régen volt, mikor volt már! Jó volt – minek azt elhazudni?
RÓZSI Hazudik az isten! Utálok rá gondolni, szar volt. Semmi se volt.
JANI (*Misire*) Mert ez valami...
RÓZSI Na, kanyarítsad oda, aztán...
JANI Az is egy semmi? Aki ott kajabál, rúgja az ajtót...
RÓZSI Semmi. Neked semmi.

Jani összegyűri a papírt

Sokba fog ez neked kerülni, picinyem...
JANI Mennyibe?
RÓZSI Igen sokba! Hatezer-hétbe...
JANI Kereken?
RÓZSI Ha addig föl nem viszik az árát... Apasági vizsgálat – ilyen olcsón megszámitják... Berendelnék, szépen lefizeted, aztán a véreket veszik, meg kinyesnek belőled egy darabkát, a gyereket is jól megkínózzák – akkor is csak kihozzák, hogy semmi közöd a gyerekekhez...
JANI És ha van közöm a gyerekekhez?
RÓZSI Akkor jól jártál: visszakapod a hatezer-hetet. A gyerekek megkapja a nevedet: ifjabb Sipos János – baromi. Aztán fizetheted a húsz százalékot, amíg meg nem gebedsz, megéri, mi?
MISI Figyelj, megéri?
BERTA NÉNI (*kirohan*) Megéri, fiam, magadra veszed más piszkát, kölykét, köpedelmét...
RÓZSI (*kisétál*) És nem kell többet oláhul átordibálnod, úgyse érti, fölösleges. Nem is tudsz bejásul rendesen – apám-anyám rajtad

röhögnek, minek teszed magad, Janikám? (*Misihez*) Gyere!
MISI Jövök! (*Marad*)
BERTA NÉNI Gyalázatos!
RÓZSI (*kintről*) Aki mondta...
BERTA NÉNI Hitvány!

Jani bekapcsolja a rádiót – kikapcsolja. Előtolja a motorját. Kihozza a sufniból a horgászbót, szákot, vágóhorgot, viharlámpát. Visszamegy a sufniba, hosszan keresgél, kihoz egy labdát...

JANI Passz, Janikám, kapd ki!! (*Átrúgja a sövény fölött*)
RÓZSI HANGJA Vidd a koszos labdád! (*Visszaröpül*)
JANI (*átrúgja*) Nesze! Foci! Az apádtól kaptad! Vigyázz rá, Janikám, kisfiam... (*A labda visszaröpül, Jani átrúgja*) Pukó! Lábdó! Áj köpötáto delá tátóto! Kupilumnyo Janimnyo! Janimnyo! Je számádó je...

Visszalökik a labdát, kihatva, belapítva. Jani a fejébe nyomja, mint a bukósisakot, felszáll a motorra, berúgja, nekilödul, csikorogva fékez, rohan a vasrudakhoz...

Ide nézz, Janikám! (*Gilisztákat szedeget a rudak körül, egy üres konzervdobozba rakja*) Dőlnek... csak úgy dőlnek a földből! Mint-ha... húsdarálón nyomnák, hát ez... Janika!!! Anyám!!! Húzza ki a konnektorból, vége, vége van, húzza ki! Csókolom, anyám!

Elteszi a gilisztásdobozt, a nyakába akasztja a zsebrádiót, és Misit kikerülve elmotorozik.
Misi odasétál a két vasrudhoz, fölvesz a földről egy gilisztát... Berta néni kijön a házból, hozza a drótot, a rudakhoz dobja... Hirtelen beszalad, majd egy szatyrot lóbálva kirohan az útra...

BERTA NÉNI Jani! Jani! Kupilumnyo! Jani! Magzatom! Életem! Janimnyo, pici Jani!
MISI Mi baj?
BERTA NÉNI Semmi. Az ökör. Buta ökör, mihez kezdjek vele... Fafejű! A kukoricát itt hagyta...
MISI Majd észreveszi...
BERTA NÉNI Észre... a Dráván! De nem gyön vissza: nem a csalira kell – evésre... Harcsára vár, gilisztával dobja... Ott ül, hajnalig kuttyogat, étlen-szomjan... Az összes férfi csak úgy hordja haza az asszonykának az ötkilós fogast! amurt! harcsákat! Ez meg... hazához egy marék gilisztát, beteszi a hűtőbe, elteszi holnapra... Semmire se jó! Senkinek se köll ez... Még egy ilyen... egy ilyen cafat... (*Hadonászik a sövény felé*) egy ilyen rongy is... mocskos oláh asszony, hogy egym a lelkét... Megvert az Urísten, Misikém! Mikor lesz nekem kisonokám? Hát ki fog ezzel összeállni? Mikor lesz nekem kisonokám?!
MISI Na, adja ide gyorsan... (*Elveszi a szatyrot*)
BERTA NÉNI Megteszed, Misikém?
MISI Hova, a Tóra?
BERTA NÉNI Áhh! A Drávára jár. Csak a Drávára!
RÓZSI HANGJA (*a sövény mögött*) Tudod ám, hova mész?
MISI Öt perc... tíz perc oda-vissza!
BERTA NÉNI (*lőki Misit – halkan*) Eredj, eredj...
RÓZSI HANGJA Persze, a Drávára... Ismerlek én – rohadtak! (*Ajtócsapódás*)
MISI (*visszaadja a szatyrot*) Csókolom, Berta néni. (*Besiet Rózsá után*)
BERTA NÉNI Szervusz, fiam.

Bedöcög az udvarba. A rudak körül eltapos pár gilisztát, indul a házba, megáll, hallgatózik – a sövény mögött izgatott suttogás... fojtott szitkozódás... ordítás, üvöltözés, utána csönd. Hat év körüli kisgyerek keserves sírása...

MÁSODIK JELENET

Jani üldögél a stégen, mellette a viharlámpa, a szák, a táska, vágóhorog, kukacosdoboz, a horgászbót kilóg a víz fölé, halkan szól a rádió – vaksötét az ég, a víz haragos, fekete... Hirtelen, mintha víz fröccsent volna a rádióra: recsegés, bugyborékolás – Jani csavargatja a rádió keresőjét, észre sem veszi, hogy a pecabot megindul, és sebesen csúszik a víz felé – az utolsó pillanatban utánakap, de a damil majdnem a vízbe rántja – fut a zsinór, iszonyú sebesen forog az orsó, Jani két marokkal próbálja megtarta-

ni, de az orsó kivágódik a kezéből és pörög-pörög-pörög – hirtelen megáll...

Jani ránt egyet a boton, a zsinór nem ereszt – mintha kő lenne a végén...

Jani vár, figyel...

Zakolat a rádió, morzejelek – mint sebes szívverés – egyre halkabban, egyre lassabban... Jani aprókat ránt a zsinógon, próbálja óvatosan fölcsévélni, veszélyesen meghajlik a bot, a zsinór pattanásig feszül...

HALK ÖREG DURVA HANG Ne tekerd, ne tekerd, Füles, elpattan a zsinog, ne tekerd, mert megtépem a füledet...

Jani körülnéz: sehol senki, a sötét nádas, a sima, moccanatlan víz – izgatottan húzza a damilt...

Nem erőhúzás ez, Füles! Az ekkora hal, egy ilyen irdatlan dög, az vagy fölgyön magától, vagy megfekszik... ott halódik az iszapba, fenéken... (Rekedt, kegyetlen röhögés)

Hatalmasat rándul a zsinog, Jani előrebukik, az orsó pörög-pörög, Jani minden erejével lassan megfékezi...

(hörögve) Hiába... hiába, hát, Füles, vágd el a zsinógot, add fel...

JANI Kihúzom én, ha addig élek is!

HANG Hehe, én is kihúzom, ha addig élek is!

JANI Ki vagy te?!

HANG Te vagy Füles.

JANI Füles. Mi az, hogy Füles? Ki az a Füles?!

HANG (kuncog) Fülesszamár, te...

JANI (suttog) Fülesszamár... (Hirtelen megborzong, fölkémlél az égbe) Öregapám?!

HANG Öregapád, az a vén gyilkos, de megcsócsálnám a lábát, de elcsócsálnám!

Jani gyanakodva figyel a rádiót...

Hirtelen enged a damil, Jani sebesen föltekeri – tekeri-tekeri, újra megfeszül a zsinór, áthúzza a horgászbotot a stég tulsó oldalára...

Csönd

Megnőttél, Füles! Kifejlődtél. Khe, he... Hozzándögeltél a füledhez...

Jani odahajol a rádióhoz – valóban onnét jön a hang:

Szép arányosra nyúltál, formásra! Ivarérett vagy már, Füles? Hány szép nőtényt termékenyítettél?

Jani fölkapja a rádiót, hogy bedobja a vízbe – de mégse, leteszi a deszkára...

Hányat? Kétszázat?

JANI Ki vagy?!

HANG Még többet? Ejha, már!

Csönd

JANI Van egy fiam.

HANG Fejlett, erős példány?

JANI Arányos. Kicsit vézna...

HANG Vézna gyerek – uzsonnára!

JANI Janika...

HANG Fald fel, ne hagyd, hogy felfalják, fald fel, a tied! Ne hagyd, hogy felfalják!

JANI Elvették... felfalják... Dögöljön, dögöljön meg, aki elvette! Verd agyon, Uram, vedd el a lélegzetét, döngöld, döngöld el a földet felette! (Zihál)

A rádióból kuncogás

HANG Ehh, vézna gyerek voltál, vacak szemét... Egy lyukas kagylót nem adtam volna érted! Még látlak, látom, ahogy ott ülsz, ringatóztok a ladikban, hehe, csapott válladdal, vékony nyakaddal, öregapáddal – hogy egyem a lábát! –, öregapád belógatja a

madzagot-rozsdás kampót-büdös vasat, te kuttyogatsz, kuty-kuty, öregapád tépi a füledet: „Ne úgy, Fülesszamár, ne könyékből – csuklóból kuttyogassál! Ne üsd a vizet – repeszd!” Kuty-kuty – az oldalam is hasogat belé!

JANI A Dráván harcsáztunk? Hogyan már? Akkoriba? Jól a seggünkbe durrantottak volna: határ! Az ott túl... az már Horvátország! Te, aki vagy, hazudsz! A Tavon kuttyogattunk, dehogya a Dráván, áhh!

Hörgés, lihegés a rádióban.

Jani húzza a damilt – nem ereszt

HANG A Tó.

Hosszú csönd

HANG Hát megvan még az a Tó?

JANI Hol lenne, nem ment sehová... Ott, ni! Kétszáz lépés...

HANG Odalátsz, Füles?

JANI Oda! Hát... sötét van, most nem látom. A nádas... kuruttyolnak...

HANG (nyöszörög) Nádas... kuruttyolnak...

Hirtelen megrándul a bot – pörög az orsó – megáll. Megindul a másik irányba, cikázva ide-oda rángatja a botot – megáll...

Jani húzza-húzza, keveset ereszt...

HANG A Tó! (Öregesen, rettenetesen nevet) Elfelejtettem! A Tó, igen, a Tó. Hát bölcsöm volt nekem az a Tó! De finom volt! Paradicsom volt az a Tó! Emlékszem! Emlékszem hát! Nehéz gépekkel kiszálltak a vízre, acélháló merítettek, szedték, tonnaszárnra vitték, dobták a platóra! Már azt hittük, visznek, mind egy szálíg visznek, kiirtanak minket! Kiirtani – miért? Mert uszonyt vetett hátunkra az Isten – miért, Füles, miért?! Hehe... aztán csak beszórtak ide... ide, a szennyes mederbe... Jaj, nádas... kuruttyolnak... Füles, milyen a Tó?

JANI Milyen. Szennyes.

HANG Szennyes, hehehe... Füles, húzd meg a zsinógot! Lássuk, ki az erősebb, húzzad, ne sajnáld, Füles!!!

Jani tekeri a zsinórt, meghajlik a bot – a rádióból rekedt suttogás:

HANG Húzzad! Ne simogassad, húzzad! (Fájdalmas nyögés) Húzd, vágd, nem apád! Cibáld! Vágd bele!

Jani húzza-húzza – nem megy...

Hosszú csönd

HANG Fázom.

Bugyborékoló köhögés, furcsa, rémisztő hangok...

JANI Baj van?

HANG Reménykedsz, Füles? Hehe, nincs baj, semmi baj. Ökrendezek. Forog a bendóm. A vér... undok, hideg a számban, pfuj! Mint a petróleum, undorító. Jaj, jaj, hehe... irgalmatlan vagy, picit Jani!

JANI Mert te olyan jószágos vagy...

HANG Hehe...

JANI Hánytorogsz a vértől? Te, nagy gyilkos, te? Aki fölfalod a fajtestvéredet?

HANG A testvéretem – nem, nem. Túl testes, nem fér a számba, megdögölnék bele. A gyermekemet – őket kedvelem, puhák, jóízűek...

JANI Irgalmatlan vagyok? Megszabadítom a vizet, te bajszos! Sok gyöngye halacszkák áldva áldják a nevemet! Megfogtalak, bajszos!

HANG De meg ám. Hehe... itt döglök meg, az iszapban... Nem húzol fel...

JANI Nem húzlak fel, mert fölgyössz magadtól...

HANG Hehehe...

JANI Na, várj csak, híres!

Előveszi az ütőkanalat, és kuttyogat a vízen – rándul a bot, pereg a zsinór – Jani abbahagyja – az orsó megáll – Jani kezdi óvatosan

feltekerni, a damil nehezen, de ereszt... majd újra megfeszül. Jani kuttyogat – bögés, gurgulázás a rádióból – a damil ereszt, Jani szép nyugodtan, módszeresen felcsévéli...

(suttog) Itt vagy, híres, megérkeztl... Itt vagy a stég alatt...
HANG Rácsapok a farkammal, szétesik...
JANI Próbáld meg...

Csönd

Hehe, gyöngé vagy, pajtás...

A zsinór megfeszül, meghajlik a bot – de Jani szilárdan tartja...

HANG (halkan) Eressz, bitang...
JANI Gyere föl, pipájd, szív meg, szív meg a léghólyagodat...
HANG Eressz, bitang, eressz...

Csönd

Hehe, megfogtál... Bekaptam a kukacot. Pedig éreztem én a kámpó szagát, bizsergette az oldalam. Bekaptam, mit tegyek, kívánság vagyok...

JANI Te?? Mi vagy?!
HANG Hát! Asszonyt ölsz meg, pici Jani!
JANI Áldott állapotban vagy?
HANG Hetvenezer apró magzatom feszíti bendőmet!
JANI Majd kivágjuk onnan, odadobjuk a kutyáknak, igen kedvelik...
HANG Te szörnnyeteg! Nem sajnálsz te semmit, méhembem a gyermekem. Te irgalmatlan szörnnyeteg, eressz el!
JANI Gyere már, gyere...
HANG Hetvenezer árva magzatom sír hozzád, pici Jani!
JANI Ne pofázz – gyere...
HANG (sír, öregesen, szívzaggatóan) Nem bírom... nem bírom, Janikám, eressz el, vedd ki a pofámból a szöveget!
JANI Jól van, kiveszem. Gyere...
HANG Becsapsz...
JANI Magsajnálalak...
HANG Miért?
JANI Vigyázz, te, elfogy a türelmem...
HANG Itt vagyok hát...
JANI (lehajol a vízhez – suttog) Uramistenem...
HANG Húzd ki a szöveget! Húzd ki! Tépd ki!

Jani benyúl a vízbe...

Mi az, ilyen gyöngé vagy, pajtás? Húzd ki! Cibáld! Ne sajnáld!

Jani húzza-húzza – látszik a stég szélén a harcsa hatalmas, vizes, barna, bajszos pofája, tátott szája... Jani kitépi a horgot, megragadja a halat a kopoltyújánál, húzza-vonja – tajtékzik a víz...

(hörögve) Eressz, megfulladok, eressz...
JANI Hát persze, mehetsz már! Menj! Menj isten hírével... (De szorítja, nem ereszt!)

HANG Nyúlj a hasam alá, emelj... emelj... a hasam... a hasam alá...
Jani nyúl a hal hasa alá – hirtelen egész teste megrándul – a hal visszacsobban...

JANI Elektromos harcsa, az anyjába...
HANG (kuncogva) Mit gondoltál?

A rádióban felhangzik az éjszakai zenés egyveleg...

JANI Várj! Ne még! Hova sietsz?! (Kihajol a víz fölé)

A rádióban pittyegés – sivitás – mintha füttyülne valaki...

HANG (egész halkan) Jótett helyébe jót... Menj haza, siess haza, pici Jani, teljesült a kívánságod. Viszlát, Fűles.
JANI Milyen... milyen kívánságom... még nem is... nem kívántam... mit kívántam én? Gyere vissza! Hova mész, az istenedet!?

A rádióban füttyülés, sístergés, utána zene...
Valahol felrikolt egy vadkacsa.

Jani bámulja a sötét vizet – moccsatlan, sima, súlyos, akár az üveg

UTOLSÓ JELENET

A nyárikonyha – mint az első képben –, ott a hokedli, a vödör, a szárítóállvány, középen az asztal – de eltűnt a mózeskosár és az ágyak, és ajtó nyílik az egyik falon – nyilván az épülethez hozzáépítettek.

Rózsi szaggatott, gyors, szakszerű mozdulatokkal rendet rak, játékokat szed össze a földről, a székről, kihalássza a sparheltből, precízen elrakosgatja... A szomszéd szobában gyereksivalkodás.

Kint közeledő motorzúgás, zsebrádió üvöltése...
Rózsi kirohan...

RÓZSI Jani!!
JANI Mit akarsz?

Rózsi visszajön, dolgozik tovább.
Nyílik a szobaajtó, kikukkant egy szőke gyerekfej, Rózsi visszalöki, rácsukja az ajtót

Kint leáll a motor, elhallgat a rádió, recsegő léptek...
Kopogás...
Rózsi nem reagál

JANI (benyit) Sziasztok.

Rózsi bólint, nem áll le a keze
Nyílik a gyerekszobaajtó:

JANIKA Jani bácsi, meghaltál?
JANI (nevet) Még nem, szerencsére.
JANIKA De ugye, meghalsz?
JANI Meg, meg, biztosan.
JANIKA Mikor halsz meg?
JANI Mikor te nagy leszel.
JANIKA Gyerekek is meghalnak?
JANI Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet...
JANIKA Sósat, sósat, jó ropogóssat...
RÓZSI Mész be rögtön de nyomban?! (Becsapja az ajtót)
JANIKA HANGJA (a szobából) Jani bácsi meghal! Akki vesz, annak lesz! Akki nem vesz – éhes lesz! Pici Jani meghal! Picci Janni kinyiffan! Megdögöl! Nyif-nyaf, kinyiffan...
JANI Naaa!!!
JANIKA (résre nyitja az ajtót) Gyerek is meghal?
RÓZSI (rikoltozik) Nem hal meg, nem hal meg, nem érted, hogy nem hal meg, csak ha megölöm, ha nem mész vissza a szobádba!
(Rácsapja az ajtót – reng a ház)
JANI (az ajtó mellett) Jó, hogy nem volt közbe a kezem... Vagy a gyerek feje...

Csönd van a gyerekszobában

Gyerek... Azért gyerek, hogy megkérdezzen minden baromságot. (Elgondolkozik) Hát ez nem is olyan nagy baromság. Ideges vagy, Rózsi... mi a baj?

Nincs válasz

Megint veszekedtetek?

Rózsi lemossa az asztalt

Nagyon fel vagy húzva, szívem, be vagy pörögve. Mire jó az? Vegyél egy nagy levegőt, aztán... Nem kéne mindig, folyton-folyvást veszekedni, ölni egymást... Nektek aztán nem kéne, nem hiányzik, fölösleges...

Rózsi sebesen rendet rak a polcon

Misi?... Már visszament?

Nincs válasz

Hol van?

*Rózsai int a sarok felé, sikálja a tűzhelyet.
Jani odamegy, egy férfi fekszik a földön*

(morog) Berúgott, állat... fuj... Bántott, Rózsikám? ... *(Ordít)* Ébresztő, bajtársak! Mi lesz már? Kelj föl, az anyád istenit! Beszélj már, te! *(Megrúgja)* Misi! *(Megfordul)* Rózsai...

Rózsai söpri a követ

(visszafordul, lehajol Misihez, megérinti az arcát) Rózsai... Rózsai, ez kihűlt, Rózsikám!!!

RÓZSI Ne kiabálj! *(Fölsepri a szemetet a lapátra, a ládába önti)* Ne kiabálj, mert átküldelek, mint az anyukáját, át én!

JANI Hova küldted?

RÓZSI A Bánovits Jóskaékhoz küldtem. Annak a felesége valami rokona...

JANI Testvérje...

RÓZSI Még csak az kéne, hogy nekem... itt, a fülembe ordítozzon nekem. A gyerek – nem tud aludni...

JANI Na de... na de...

RÓZSI Nade! Mitől hül ki egy harminchárom éves, egészséges férfi, mondd, Janikám, teszerinted mitől? Makkegészséges, kicsit soványabb, jók a fogai, volt egy műtétje – sérv –, annak három éve, már a csík se látszik! Harminchárom éves, egészséges férfi – kihül az, csak úgy magától, normálisan?

JANI Rózsai!!

RÓZSI Mi van, megsajnálod? De a halat nem sajnálsz, nyomorult kis dög, úszik a kajára, bevágsz neki horoggal, kirántod, fejbe vágod – azt nem sajnálsz. Menj, nézd meg... Menj oda nyugodtan, nézegesd... Mintha aludna, ugye? Fekszik, mint egy angyal, nem forgolódik, nem szuszog, nem rúgkapál álmában, nem rúg le az ágyamról...

JANI Mentőt! Orvost! Orvost! Mentőt!

RÓZSI Ne ordíts, mert átvittelek a Bánovitsékhoz, ottan ordítozhatok, amíg berekedtek... Mentőt... hülye, ennek mentő... hát nézd meg... Mintha aludna, ugye? Én fogtam le a szemét... Szemét, aljas féreg... takard le...

Elkészült a rend, minden ragyog a tisztaságtól. Rózsai leül egy hokedlire, a bejárati ajtó mellett

(lassan) Mondtam... mondtam: ne menj le...

Kimegy... Ne menj ki... Azt mondta: „Érdekes, neked mindig akkor fáj a fejed, ha pecázni megyek... Nem hagysz élni” – azt mondta. Nem hagyom élni. Erre kiment és... szemét, aljas módon, undorító módon... Nem hagyom élni. Jó, hát váljon el, vagy verjen agyon, gyújtsa ránk a házat, tudom is én! De ne, mint a kutya...

JANI Úristen – Rózsai – megölted?

RÓZSI *(bólint)* Azt kellett volna...

Hosszú csönd

(nehezen) Kiment az udvarba, közbe veszekedtünk, üvöltöztünk... közbe leverte két pákát... hogy mondják... ilyen vékony acélrudat, bejött, ordított, hogy mindig elhanyagom a hosszabbítót, soha nem találja... Na, végül azért megtalálta, bedugta a konnektorba, kiment, én meg... nem tudom, mit csináltam... sikoltottam? belerúgtam? „Tudod mit, menj az anyádba, dögölj meg, ide be ne gyere” ilyesmi... Nem válaszol... Kinézek: ott fekszik, mászkál rajta a gyerek, a hajába csimpaszkodik, nézem, még soha nem jástott ennyit a gyerekekkel... A gyerek – csak az Isten a tudója, csak az Isten a tudója, miért nem fogta meg a rudakat, mindent összefogdos...

Csőnd

Kimegyek... „Misi! Fekszel itt a porba, mint a féreg, kelj föl! Ne hülyéskedj!”

Előredől, a teste megfeszül – ökölbe rándult kezek, fogak csikorgása...

Tudod-e, miről láttam meg? *(Zihál)* Már jöttek... másztak a kezén, az arcán, jöttek, jöttek a földből, már odagyültek...

Az ajtó mögött gyerekzsivaj...

Csőnd legyen, mert bemegek!!!

A gyerekszobában kuncogás, utána csönd

Szóltam a izének, telefonos néninek, annak az öregasszonynak...

JANI Margitkának.

RÓZSI Neki. Hogy szóljon be, vigyék el, mert azért zavar itten, zavar...

JANI Rózsai...

RÓZSI Itt nem lesz virrasztás! Ne kezd, ne kezd, Janikám! Az anyukája, annak is... ez a mániája... hogy – azt mondja – tavaly, szegény Ilonkánál... Hát aztán! Mi ez, vendéglátás, amit vissza kell adni? Különben megsértődnek, kibeszélnék? Hogy itt koszoljanak nekem, eldobálják a csikkeket, hülye történeteket hallgassak, nem mászhatok a képükre...

Csőnd

Azt mondta a mentő, nem viszik el. Hogy előbb ki kell várni a katonai izét... rendészetet... Hogy „miért emeltem föl”, „miért hoztam be, ott kellett volna hagyni”, ott, a porban, áhh! Kijönnek a rendészek, mindent lemérnek centivel, lefényképeznek, aztán beszélnek a hullásoknak rádióon... Addig majd csak kihúzzuk valahogy, édeskettesben... *(Int Misi felé)* Csak a gyerek elaludna már! Reggelig majd csak valahogy pontot teszünk a végére... Reggelig... Engem nem érdekel! Adok egy ötszázast a halottkérmnek, csak vitesse el már, itt kicsi gyerek van, nem egészséges...

Csőnd

Jani halkan nyűszít-nyekeg – kellemetlen, csúnya hang...

JANI Jaj, jaj, most mi lesz... mi lesz most, mi lesz...

RÓZSI Mi! Voltam én már egyedül. Na! Hát megint egyedül leszek.

Találok még valakit, különbet is ennél, nem hiszed?

JANI Hát, azért megvoltatok... nem rosszul... kurva jól!

RÓZSI *(megrántja a vállát)* Jól. Nem tudom, mással milyen. *(Főlnéz Janira)* Honnan tudjam? Nem tudom... *(Az asztalra mutat)*

Jani fölvesz egy fényképet az asztalról

Hol voltunk? Mi ez?

JANI *(hosszan bámulja)* Emlékszem! Bogádon!

RÓZSI Mit csináltunk Bogádon?

JANI Nem volt diszko, mert... levitte a víz, beomlott a fal. Dinnyét loptunk, de éretlen volt, éhetetlen. Ledurrantottuk Kisasszonyfán, harminc ekkora dinnyét! Durr az útra! Megfürdettünk benne, emlékszel, na!

RÓZSI Nem jut az eszembe.

JANI Hatan mentünk, két bicajjal – hatan! Keszeg, az futott, nem ült fel. Te előttem voltál a rúdon, ketten ültetek, Marikával ültetek, már terhes voltál...

RÓZSI *(odamegy, megnézi a képet)* Nem látszik... Hat éve...

JANI Hat vagy hét? Vagy Mari volt terhes? Á, tudja a...

RÓZSI Mész vissza, mert megverlek!!!

A gyerekszobaajtó visszacsapódik, bent nevetés, rohangálás...

Janikám, menj be...

Jani nagyot bólint, indul a gyerekszobába, megtorpan...

JANI Megmondom neki?

RÓZSI Tudja...

JANI *(elkezd pityeregni)* Kis kölykőm, szegény kis kölykőm, marhaságom, nem érti, kicsi kölykőm...

RÓZSI Mit nem lehet ezen érteni?! Látott már döglött disznót elegend! Csirkét kopasztani, hogyan nyűzzák a nyuszkákat... Tegnap fogtak egy fiókat, odadozták a cicának, jól megnézték, kiélveztek...

Jani bemegegy a szobába.

Rózsai nézi a fényképet... aztán bedobja a fiókba.

Visszaül az ajtó mellé, a hokedlire – körülötte csönd, nyugalom, kínos rend és tisztaság.

A szomszéd szobából halk beszéd – a gyerek izgatott kerepelése és Jani dörmögése...

Jani kijön, óvatosan becsukja az ajtót, megáll, hallgatózik – a szobában csend...

JANI „Jó éjszakát, jó Jézuska, e napot köszönöm néked...” Rózi, a gyerek megtanított izére... imádságra! „Bocsásd meg, ha... ha...” mit bocsásson meg, mi a kurva istent?!

Csönd

Rózi... (Odamegy, a vállára teszi a kezét)

Az asszony ül, szárazon, élettelenül...

Aranyom...

Csönd

Nem tudtam, hogy imádkozni szoktok, nem mondtad... Vagy elfelejtettem? Hát... mikor mondtad volna, nem igaz?

Csönd

Itt maradok, jól van?

Nincs válasz

Jani odamegy a sarokba, megnézi Misit, aztán szó nélkül kisiet. Kint távolodó léptek, ajtónyikorgás...

BERTA NÉNI HANGJA (messziről) Mit fogtál, édes fiam... a kukorica... itt hagyta, ökör, buta ökör... étlen-szomjan... Beteheted a kukacot, be, csak csomagold be... ne a mélyhűtőbe... Kisfiam!!

Kint recsegő léptek, halk köhögés a bejárat előtt

JANI (hirtelen benyit) Behoztam a botomat?

Körülnéz, meglátja, fogja, viszi – megfordul:

Nem, szívem, nem-nem-nem! Baleset! Biztosan elbotlott a hülye! Nekidőlt, megfogta, nem volt elővigyázatos... Baleset! Véletlen! RÓZSI Persze, véletlenül levert két pákát, véletlenül villanyt kötött bele...

JANI (elképed) Rózi, hát te nem tudod? Nem tudod, hogy minek...

RÓZSI Tudom! Helyes kis villamosszéket talált fel...

JANI Nem azért...

Csönd

Másért... a horgászás miatt...

RÓZSI Pici Jani, ne fáradj...

JANI Leversz két pákát, villanyt bele! Hát! Mert így lehet faszául gilisztát gyűjteni, annyi kigyón, mint az isten, perc alatt, mint az isten a húsdarálóból, csak győzted szedegetni...

RÓZSI Minek mondd ezt, Janikám?

JANI Az igazságért! Ez az igazság! Nem köll ázni, keresgélni, tenyészteni! Nézd, ha nem hiszed! (Lecsavarja a kukacosdoboz

fedelét) Perc alatt – fél kiló! Hitetlenkedsz! Persze... Misi – ő se hitte!

Csönd

RÓZSI (halkan) Nem hitte?

JANI N...nem akarta... hinni... Sajnálom.

RÓZSI Sajnálod?

JANI Sajnálom.

Rózi – háttal Janinak – a konyhaasztalra támaszkodik, kinyitja a fiókot, kotorászik benne... Egy pillanat, ahogy kikapja a vas húsdarálót, és rohan Janinak...

RÓZSI/ Agyonvágalak, te! Agyonvágalak!!!

Jani ernyedten áll, lehajtott fővel – várja az ütést...

Rózi hadonászik a húsdarálással – – –

ráborul Janira...

Sajnálja! És téged ki sajnál? Az ilyen... az ilyen a villanynak se kell! Leszúrja a pákát, kijönnek a kukacok, összegyűjti szépen, haja szála se görbül az ilyenek! Hát kinek hiányoznál te?! Ki öbégatna utánad?! Kinek hiányoznál, kinek kellesz te, kinek???

JANI N...n...ne sírjál, szívem...

RÓZSI Nem sírok.

JANI N...ne sírjál, m...meglátod...

RÓZSI Mit?

JANI M...meglátod, hogy m...mi...minden... előbb vagy utóbb...

M... m... m...megoldódik!!

RÓZSI Eszednél vagy?

JANI Rendbe lesz! Szé...szép lesz, j...jó lesz minden, Rózi! Szép lesz, jó lesz minden!

Az asszony elfordul, a derekára teszi a kezét, fájós hátát nyújtogatja – a hasa kissé kidomborodik – végigsimít rajta...

Jani nézi az asszony domború hasát, nézi, pislog, nagyot nyög, megfordul, siet kifelé...

RÓZSI Hova mész?

JANI Hova... M...me... megyek, me... megölöm az Istent. (Főlkapja a pecabotját, szákot, viharlámpát és kirohan)

Rózi odasétál a sarokba...

Leguggol a halott mellett.

RÓZSI A hülye... kukacot szed a hülye... (Oldalba üti) Te hülye... gilisztát szedeget... Misi!!!

Kint fölberreg a motor, recsegve felüvölt a rádió – távolodik – elhal a messzeségben...

Jó éjszakát, jó Jézuska, e napot köszönöm néked. Bocsásd meg, ha rossz voltam, vigyázz rám a sötétségben, áldd meg anyukát, apukát és áldd meg az egész világot, jó éjszakát kívánok.

Ráhajol a halottra

Hirtelen iszonyatos, rövid, szaggatott kiáltások...

Utána csönd – béke – nyugalom